

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Вовченко М.М.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ВЧИНЕНИХ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	139
<i>Вороніна В.А.</i> ПРАВО НА ЖИТТЯ ТА ЙОГО ЗАХИСТ У НАЦІОНАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ ТА ПРАКТИЦІ ЄСПЛ.....	141
<i>Гончарова А.В.</i> ПРОБЛЕМИ РОЗМЕЖУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УМИСНЕ ВБИВСТВО МАТІР'Ю СВОЄЇ НОВОНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ ВІД СУМІЖНИХ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ.....	143
<i>Грищенко К.І.</i> КРАДІЖКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	145
<i>Гулько О.Є.</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ.....	148
<i>Завадська Ю.М.</i> ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ЩОДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ, НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ ЗА ККУ.....	151
<i>Замаскіна А.М.</i> КОРУПЦІЯ ЯК ПРАВОВИЙ НІГІЛІЗМ І НЕДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА СВІДОМОСТІ.....	153
<i>Зуєва В.С.</i> ПРОБЛЕМА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРИНИЖЕННЯ ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ.....	156
<i>Караманиць Д. В.</i> СМЕРТНА КАРА В УКРАЇНІ: ЗА І ПРОТИ.....	159
<i>Качуренко В.В.</i> ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ: ГЕНЕЗИС ТА ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 198 КК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	161
<i>Клець І.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 198 КК УКРАЇНИ, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	164
<i>Ковальська А.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	166
<i>Колеснікова А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	170
<i>Кондратюк В.М.</i> ШАХРАЙСТВО, ПОВ'ЯЗАНЕ З ВИКОРИСТАННЯМ БАНКІВСЬКИХ КАРТОК.....	173
<i>Константинова І.В.</i> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	175

Вовченко М.М.,
студент 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської
юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»

науковий керівник: кандидат юридичних
наук, доцент, доцент кафедри
кримінального права Національного
університету «Одеська юридична
академія» **Кедик В.П.**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ВЧИНЕНИХ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Досить важливим та актуальним на сьогодні є питання кримінальних правопорушень в умовах військового та надзвичайного стану а також відповідальності за вказані злочини. З початку війни, українськими законодавцями належним чином відреаговано на проблему шляхом прийняття низки актів, зокрема Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство», внесено чимало змін до Кримінального кодексу України, а саме посилено кримінальну відповідальність за державну зраду та диверсію під час воєнного стану, встановлено відповідальність за колабораційну діяльність, визначено умови виключення кримінальної відповідальності за застосування вогнепальної зброї цивільними особами, виключено кримінальну відповідальність діяння, учиненого на виконання обов'язку щодо захисту вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України а також ще низка змін та важливих доповнень які регулюють вказані питання. [1]

Особливу увагу хочеться звернути на приділено посиленню відповідальності за мародерство та вчинення окремих злочинів проти власності в умовах воєнного стану.

Так, законодавцем було внесено зміни до Кримінального кодексу України, якими посилено відповідальність за мародерство (ст. 432 КК України) та встановлено мінімальну межу покарання у виді позбавлення волі строком на 5 років.[4]

Варто зауважити, що мародерство є військовим правопорушенням, суть якого полягає у викраденні на полі бою речей поранених чи вбитих. Існує різниця між кримінальним злочином-мародерством та іншими кримінальними правопорушеннями проти власності (крадіжкою, грабежем, розбоєм тощо). Ця різниця полягає не лише в складі, а й у відповідальності за вчинення вищезазначених правопорушень. Так, новий закон посилив покарання не тільки за мародерство, а ще й за використання трагічних обставин, бойових дій для власної наживи, адже зміни торкнулися й складу кримінальних правопорушень, передбачених у статтях 185 (крадіжка), 186 (грабіж), 187 (розбій), 189 (вимагання), 191 (заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем) Кримінального кодексу України.[1] Ці злочини доповнилися кваліфікуючою ознакою – скоєння в умовах воєнного або надзвичайного стану. Тому відтепер за вчинення кримінальних правопорушень проти власності в умовах воєнного або надзвичайного стану відповідальність стала жорсткішою.[6]

Позиція законодавця є цілком зрозумілою та обґрунтованою щодо посилення відповідальності за вчинення злочинів вказаної категорії в умовах війни. Однак, водночас постає питання про те, що при таких змінах не було враховано не менш актуального виду злочину проти власності в умовах військового стану – шахрайства. [5]

Найпоширенішими схемами шахрайства на сьогодні є псевдоблагодійність, пропозиції оренди неіснуючого житла для внутрішньо переміщених осіб в тому числі, фейкові пасажирські перевезення та продаж неіснуючих товарів, зокрема військової амуніції. [3]

Враховуючи викладене, складається враження, що запровадження військового або ж надзвичайного стану в Україні лише породжує нові сценарії шахрайства, бажання маніпулювати важким психічним станом, стражданнями та почуттями жертв, лише «підживлює» шахраїв на вигадкування нових схем.

На сьогодні, українцями потрібно битися та захищатись навіть на фронті з шахраями – окремою категорією злочинців, отже виникає необхідність посилення відповідальності за шахрайство вчинене в умовах військового або надзвичайного стану.

Список використаної літератури

1. Кримінальна відповідальність: Зміни до кримінального кодексу України за час воєнного стану вісник GOLAW [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/kriminalna-vidpovidalnist-zmini-do-kk-ukrayini-za-chas-vijni/>

2. Урядовий портал: Роз'яснення щодо відповідальності за мародерство та інші злочини, скоєні під час воєнного стану [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-shchodo-vidpovidalnosti-za-maroderstvo-ta-inshi-zlochini-skoyeni-pid-chas-voyennogo-stanu>

3. Шахрайство у період дії воєнного стану: схеми та як захиститися. Фінансовий клуб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://finclub.net/ua/priama-mova/shakhraistvo-u-period-dii-voiennoho-stanu-skhemy-ta-ia-k-zakhystytysia.html>

4. Кримінальний кодекс України редакція від 06.11.2022, 2341-III, Верховна рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

5. Огієвич А.О., Саєнко А.Г. «Щодо питання розмежування військового кримінального правопорушення – мародерства та кримінальних правопорушень проти власності, вчинених в умовах воєнного стану» - Юридичний науковий електронний журнал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/5_2022/125.pdf

6. Вознюк А.А. «Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/6_2022/69.pdf